

بِه نام خـ داوَنـ د بـ شـ نـ ده مـ هـ رِـ بان

قرآن

تفسیر قطره ای قرآن کریم

آیات برگزیده ماه مبارک رمضان

حجت الاسلام محسن قرائتی

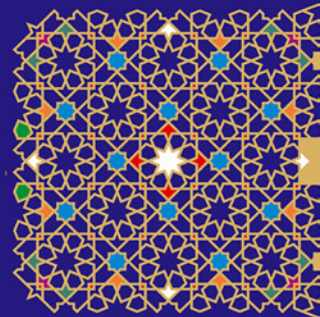

مرکز آموزش مجازی دانشگاهیان

WWW.EC.NAHAD.IR

تفسیر قطره ای قرآن کریم

آیات برگزیده ماه مبارک رمضان

جلسه دوم

حکم روزه مریض، مسافر و سالمند

سر سفره قرآن هستیم، در چند دقیقه تفسیر می‌گوییم. از اول قرآن که شروع کردیم الان آیه ۱۸۴ هستیم. آیات روزه است، سوره بقره / آیه ۱۸۴، با هم بشنویم:

أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (۱۸۴)

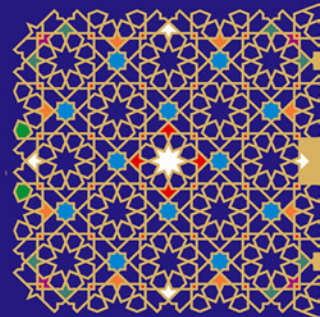
آیه ۱۸۳ فرمود ای مؤمنین روزه بر شما واجب است. حالا این آیه می‌گوید چه زمانی؟ می‌گوید «أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ» این چند روزی «معدود» بیشتر روزه بر شما نیست، ۲۹ روز یا ۳۰ روز است. «فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا» اگر کسی از شما بیمار بود، «أَوْ عَلَى سَفَرٍ» یا در حال سفر بود «فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ» مریض روزه‌اش را بخورد، مسافر هم روزه‌اش را بخورد بعد قضایش را بجا آورد. چند روز؟ به همان مقداری که بیمار بودید، ۴ روز بیمار بودی، ۴ روز قضا. ۷ روز مسافر بودی، روزهات را بخور و ۷ روز قضا کن. «فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ».

حالا اگر کسی بیمار نیست و مریض هم نیست پیر و سالمند است نمی‌تواند روزه بگیرد «وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ» و بر کسانی که طاقت روزه ندارند مثل این‌هایی که دائماً بیمار هستند و بیماری مزمن دارند پیرمرد و پیرزن هستند می‌فرماید «فِدْيَةٌ» روزه‌اش را

تفسیر قطره ای قرآن کریم

آیات برگزیده ماه مبارک رمضان

بخورد و به عدد هر یک روزه، یک گرسنه‌ای را سیر کند «فدیه» بدهد. «فدیه» چیست؟ یک مسکین و یک فقیر را طعام بدهد. «فَمَنْ تَطَوَّعَ» هرکس به میل خود بیشتر نیکی کند، یعنی بیش از مقدار واجب آن بدهد، یعنی به عدد هر روزه به دوتا فقیر غذا بدهد، یک فقیر واجب است اگر بیشتر بود چه بهتر «فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ» اگر بیشتر داده است که چه بهتر. «وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ» ولی اگر آثار روزه را بدانید می‌فهمید که روزه گرفتن بهتر است و هرگز به روزه‌خواری معذوران غبطه نمی‌خورید که نمی‌گویید خوش به حال این‌هایی که پیر هستند و روزه‌شان را می‌خورند بدانید که روزه چه آثاری دارد خیلی بهتر است.

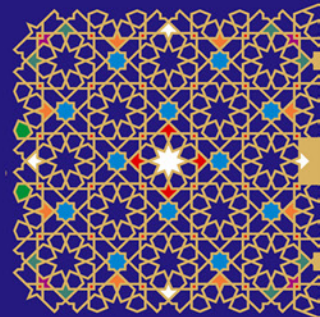
خب، کلمه «يُطِيقُونَهُ» طاقت، یعنی توانایی. این طاقت وقتی به باب افعال رفت، یعنی نداشتن طاقت. طاقت یعنی جان داشتن وقتی به باب افعال رفت و اطاق يُطِيقُ که شد یعنی این دیگر طاقت ندارم. «الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ» یعنی کسانی که طاقت روزه ندارند.

خب، اسلام می‌گوید مریض روزه‌اش را بخورد و اگر مریض روزه‌اش را گرفت روزه‌اش باطل است، باید قضا کند. مسافر هم همین‌طور است.

یک روز حضرت در مسافرت بود فرمود آب بیاورید. ظرف آب را نشان داد گفت مردم ببینید من دارم روزه می‌خورم چون مسافر هستم. چون بعضی‌ها می‌گفتند ما می‌خواهیم خیلی آدم خوبی باشیم از پیامبر هم جلو می‌زدند! یک آیه هم داریم در سوره حجرات می‌گوید «لَا تَقَدَّمُوا» از پیامبر جلو نیفتید! در آن سفر با اینکه پیامبر فرمود مسافر هستید و روزه‌تان را بخورید، باز یک عده مقدس‌تر از پیامبر بودند! پیامبر آن‌ها را توبیخ می‌کند و می‌گوید ببینید مسافر هستم و روزه می‌خورم شما هم مسافر هستید روزه بخورید. از پیامبر جلو نیفتید. متأسفانه ما داریم که از پیامبر، بیش از دستورات اسلام مسلمان هستند.

تفسیر قطره ای قرآن کریم

آیات برگزیده ماه مبارک رمضان

خب، اسلام برای هر فرد و در هر شرایطی یک قانون مناسب دارد. سالم هستی روزه بگیر، مریض هستی و مسافر هستی روزهات را بخور. ولی فلسفه احکام از بین نمی‌رود. چون روزه برکاتی دارد، اگر گفتند ۷ روز مریض هستی روزهات را بخور پس هفت روز قضایش را بعد از ماه رمضان بگیر و روزهات را قضا کن که آن برکات روزه از دستت بیرون نرود. «فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ». قصد سفر هم کافی نیست بلکه باید در حال سفر باشی «عَلَى سَفَرٍ» یعنی سوار سفر است یعنی واقعاً در جاده هستی. چه زمانی قضا کنیم؟ «فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ» زمان ندارد. قضای روزه زمان ندارد تا سال دیگر وقت داری. «وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ» یعنی کسی که نمی‌تواند روزه بگیرد فدیة بدهد، یعنی شرط تکلیف، توانایی است. فدیة چیست؟ می‌گوید «طَعَامُ مِسْكِينٍ» معلوم می‌شود توجه به گرسنه‌ها در متن عبادت آمده است یعنی در دستورات اسلامی فقرزدایی و تغذیه فقرا در متن احکام اسلامی آمده است. عباداتی ارزش دارد که روی میل باشد «(طوع) یعنی با میل و رغبت. نماز هم همین‌طور است. نماز باید آگاهانه و عاشقانه باشد. لذا قرآن به مؤمنین می‌گوید «أَقَامُوا» به منافقین نمی‌گوید «أَقَامُوا» می‌گوید «أَقَامُوا». «أَقَامُوا» با نشاط نماز می‌خواند و «قَامُوا» یعنی زورکی. «قَامُوا كُسَالَى» در قرآن داریم یعنی در حال کسالت نماز می‌خوانند. «فَمَنْ تَطَوَّعَ» یعنی با میل باید این عبادت را انجام داد. عباداتی ارزش دارد که با میل و رغبت باشد.

خب، این آیه هم خلاصه‌اش چه شد؟ خلاصه آیه این شد که این ماه رمضان که می‌گوییم روزه بگیرید - چند روز بیشتر نیست.

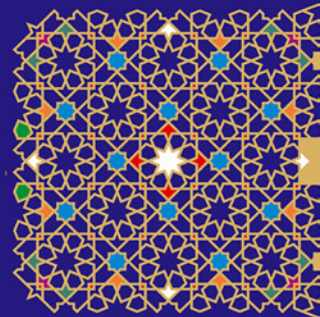
- تبصره باز می‌کند برای آدم‌های مریض و آدم‌هایی که در حال سفر هستند می‌گوید بخورید.

- اگر آدم‌هایی که مریض هستند روزه بگیرد روزه‌اش باطل است،

- به تعداد روزهایی که خوردید قضا بکنید.

تفسیر قطره ای قرآن کریم

آیات برگزیده ماه مبارک رمضان

- اگر آدم‌هایی که واقعاً طاقت ندارند روزه‌شان را بخورند و به عدد هر یک روزه گرسنه را سیر کنند اگر بیش از یک گرسنه را سیر کردند بهتر است.
- عبادت را عاشقانه انجام بدهید.
- این خلاصه آیه ۱۸۴ بود. تمام.

والسلام